

הדרשה השבועית

הרב אפרים בחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות
על סדר פרשיות השבוע

פרשת

זילך

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת וַיֵּלֶךְ

איך להמלט מהיסורים?

מדה כנגד מדה

בפְּרִשְׁת השבוע מגלה הקדוש ברוך הוא למשה רבנו ואומר לו: "הנה שכב עם אבתיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי גכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרב וועזבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו. וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות" (דברים לא, טז - יז). התגובה ל"עזבני והפר את בריתי" היא - "מצאהו רעות רבות וצרות", 'הוא עזב את ה' משום כך עזבו ה' (רש"י הירש שם), 'שכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה' (סנהדרין דף צ עמוד א).

תכלית היסורים

וכבר אמר הנביא יחזקאל בשם ה' "אמר אליהם חי אני נאם ה' אלוקים אם אֶחֱפֵץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל" (יחזקאל לג, יא).

כלומר 'אין פונתי בהבאת העונש להתנקם בו כאלו הייתי

איך להמלט מהיסורים

חפץ במיתתו, אלא הכוונה היא לעוררו לשוב מדרךכו הרעה למען יחיה, ולכן שובו מדרךככם הרעים ולמה תמותו בהמנצכם מן התשובה' (מצודת דוד שם).

שלב היסורים

וזה הטעם וזו הסבה שהיסורים והענשים לא באים בבת אחת אלא בשלב אחרי שלב, וזה 'מחסדי השם עם ברואיו שהענש מאחר שבא על החטא, והבורא ברוך הוא חפץ בשובו, הדין נותן שיתחיל הענש בקל (דרשות ופרושי רבנו יונה על התורה פרשת מצרע הוצאת וגשל צמוד קפח), ואם הוא לא חוזר בתשובה ומפשפש במעשיו (עין ברכות דף ה עמוד א), היסורין מתגברים עוד ועוד בעולם הזה ובעולם הבא.

ולכן העצה הברורה והפשוטה והטובה ביותר שמיד כשמגיעים לאדם יסורים כל שהם, מיד יפשפש במעשיו ויאמר להשם שהוא הבין את הרמז, כדי שחלילה לא יתחזקו יסוריו.

יסורים קלים

הגמרא (ערכין דף טז עמוד ב) אומרת, כל שעברו עליך ארבעים יום בלא יסורין - קבל עולמו. כלומר קבל כל מנוחתו לעתיד (רש"י שם). והגמרא מבארת שאפילו ביסורים קלים כגון שהוא קנה בגד והתברר שהבגד קטן עליו, או שהוא רצה לשתות כוס תה חם ובסוף הביאו לו משהו קר לשתות, או שהפך שרצה

פְּרִשְׁת וַיִּלֶךְ

לשְׁתוֹת מִשֶּׁהוּ קָר וְהִבִּיאוּ לוֹ מִשֶּׁהוּ חָם, וְאָפְלוּ הוֹשִׁיט יָדוֹ לַפִּיִּם לְטַל שְׁלֹשׁ מִטְבְּעוֹת וְעָלוּ בְּיָדוֹ שְׁתֵּימָּה - הוּא בְּכֻלָּל יִסּוּרִים.

וְשׂוֹאֵל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב (בְּסֵפֶר בַּעַל שֵׁם טוֹב עַל הַתּוֹרָה פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ אוֹת לֹא) הֲרִי 'אֵינְךָ יִסּוּרִין בְּלֹא עֶזְרָה' (עֵינַי בְּשִׁבְתִּי דָּף נה עמוד ב), וְכִי הַדְּבָרִים הַקְּלִים הָאֵלּוּ יִחְשְׁבוּ לוֹ לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת? הֲלֹא גַם בְּעֶזְרַת הַכִּי קָל לֹא מִסְפִּיקִים יִסּוּרִים כְּאֵלֶּה קְלִים כְּדֵי לְכַפֵּר עָלֵינוּ!

יִסּוּרֵי אִיּוֹב עַל עֲבָרָה קְלָה

וְכֵדֵי לְבָאֵר אֶת תְּמִיּהוֹתָיו שֶׁל קְדוֹשׁ הַשֵּׁם רַבְּנוּ יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב, נוֹסִיף עוֹד לְבָאֵר, שֶׁמִּפְּרָסָם הַסְּפּוֹר עַל אִיּוֹב שֶׁקִּבֵּל יִסּוּרִים קְלִים מְאֹד, עַד כְּדֵי כִּף כִּף שֶׁעַד הַיּוֹם כְּשֶׁרוֹצִים לְהַדְּגִישׁ אֶת גְּדֻלַּת הַיִּסּוּרִים אוֹמְרִים 'יִסּוּרֵי אִיּוֹב'. הַכְּנוּי לְאָדָם הַסּוֹבֵל הוּא - 'אִיּוֹב'. הוּא קִבֵּל אֶת סְאֵת הַיִּסּוּרִים הַמְּקַסִּמְלִית שֶׁאָדָם בְּמִין הָאֲנוּשִׁי יִכּוֹל לְקַבֵּל. כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְשִׁטּוֹן: תַּעֲשֶׂה לּוֹ מַה שֶׁאֲתָה רוֹצֶה, אֲתָה יִכּוֹל לְגַרֵּם לוֹ אֶת הַכָּאֵב וְהַסְּבָל וְהַיִּסּוּרִים, אֶת הַכָּאֵבִים הַנִּפְשָׁיִים וְהַחִיצוֹנִיִּים הַכֹּל עַד שֶׁתֵּצֵא לוֹ הַנִּשְׁמָה וְלֹא עַד בְּכֻלָּל, "אֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ שָׁמַר" (אִיּוֹב ב, ו) וְהִשְׁטָן הִדָּר 'בְּמַצּוֹה' הַזֶּה, וּמֵאִיּוֹב הָעֶשְׂרִי הַמְּכַבֵּד הַמְּפָרָס לְשֵׁם טוֹב וְלִתְהִלָּה, בַּעַל מְשֻׁפָּחָה מְכַבֶּדֶת עֲבָדִים וּמְשֻׁרְתִים, הַתְּהַפֵּךְ עָלָיו הַגִּלְגָּל וְאֵבֶד אֶת כָּל מְמוֹנּוֹ, מֵתוֹ לוֹ כָּל יְלָדָיו בְּיוֹם אֶחָד בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה, שֶׁהַבֵּית שֶׁיִּשְׁכּוּ בוֹ וְשִׁמְחוּ וְחָגְגוּ נִפְּל וְקִבְרָם לְמוֹת (אִיּוֹב א, יט), וְהוּא בַּעֲצָמוֹ קִבֵּל מַחְלָה צָרַעַת נוֹרְאָה וְהָיָה מִתְגַּרֵּד בְּחָרָס (עֵינַי אִיּוֹב ב, ז - ח), וְכִבֵּר אָמְרוּ חַז"ל בְּנִדְרֵיהֶם (דָּף סד עמוד ב) שֶׁעֲנִי וּמִי שֶׁאֵינְךָ לוֹ בְּנִים וּמִצָּרַע חֲשׁוּבִים כָּל אֶחָד מֵהֶם כְּמֵת. וְאִיּוֹב 'זָכָה'

איך להמלט מהיסורים

בשְׁלֹשָׁתָן. ומרב הצער והיסורים שֶׁקָּבַל, למרות שְׁהִיָּה צָדִיק, חָרַף וְתָמָה עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר: "שָׁמָּה הִתְחַלֵּף לְךָ אִיּוֹב בְּאוֹיֵב?" (בְּבֹא בְּתָרָא דְּף טז עמוד א). בְּסוֹף הוּא חָזַר בְּתִשׁוּבָה עַל זֶה (צִין אִיּוֹב פָּרַק מִב וּבִמְפָרְשִׁים שָׁם), וְעַל אוֹתָם הִיסוּרִים הַקְּשִׁים בְּיֹתֵר שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם, אוֹמֵר הַרְמֵבָן (בְּהַקְדָּמָה לְפָרוּשׁוֹ עַל אִיּוֹב הוֹצֵאת מוֹסֵד הַרֵב קוֹק עֲמוּד כג) "שֶׁהַצָּדִיק הַגָּמוּר שֵׁיֶאֱרַע לוֹ הַחֲטָא הַקָּל, טוֹב לוֹ שִׁיְהִיָּה נְדוּן בְּיִסוּרֵי אִיּוֹב כֹּל יָמָיו מִשִּׁיעֲבֹשׁ בְּנִפְשׁוֹ לִהְיוֹת נְדוּן בְּעוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת בְּיִסוּרֵי הַגִּיָּהֲנָם". וְאִם כֵּן עַל אֵילוֹ עוֹנוֹת מְכַפְּרִים יִסוּרִים קָלִים שֶׁכֹּאֲלֵה?

יִסוּרִים וְהַשְׁגָּחָה

וּמִבָּאָר הַבְּעַל שָׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ, כִּי "צָדִיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחִיָּה" (חֲבִיקוּק ב, ד), 'וְהַמָּאֲמִין בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ וַיִּוֹדַע בּוֹ כִּי כָּל מְאֲרָעוֹת שֶׁל הָאָדָם הוּא מְמַנּוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁמוֹ, הֵן דְּבַר קֶטָן אוֹ גָּדוֹל הַכֹּל הוּא לְסִבַּת חֲטָאוֹ, גַּם כְּשֶׁקוֹרָה לוֹ הַמְּקָרָה הַקָּל בְּיֹתֵר שֶׁל טְרָחָה אוֹ סָבַל קֶטָן הוּא מִיָּד מִתְחַרֵּט וּמֵלֵא חֲרָדָה וּפְחָד ה', וְלָכֵן מִיָּד מוֹחֲלִין לוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא מֵאֲמִין שֶׁזֶה שֶׁקָּרָה לוֹ כֵּן הוּא לְסִבַּת חֲטָאוֹ וּמִתְחַרֵּט, וְלָכֵן נִחְשָׁב לוֹ הַדְּבַר לְכַפֵּרֵת עוֹנוֹתָיו'. נִמְצָאנוּ לְמִדִּים שֶׁהָאָדָם שֶׁמִּתְעוֹרֵר מֵהַדְּבָרִים הַקָּלִים וְהַפְּשׁוּטִים בְּיֹתֵר וּמִבִּין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַשָּׁם וְהָאִיתוּת הַקֶּטָן הַזֶּה בָּא לְעוֹרְרוֹ, הוּא יוֹצֵא בּוֹ יָדַי חוֹבָה, וְלֹא צָרִיךְ עוֹד תְּזַכֵּרֵת אוֹ הַסְּבָרִים נוֹסְפִים מִשָּׁמַיִם!

הַדְּבַר הַקֶּטָן בְּיֹתֵר שֶׁכּוֹאֵב וּמִפְרִיעַ לְךָ, וְכוּחַ עִם הָאִשָּׁה, הַיְלָד עֲשֵׂה מִשְׁהוֹ שֶׁצָּעַר אוֹתָךְ, נָפַל לְךָ מִשְׁהוֹ וְאֵתָה צָרִיךְ לְהַתְּכַוֵּף

פְּרִשֵׁת וַיֵּלֶךְ

לְהָרִים, קִשְׂרֶת אֶת הַשְּׂרוּכִים וְהֵם נִפְרָמוּ, כָּל דְּבַר הוּא בְּהַשְׁגָּחַת
הַשָּׁם, שָׁבָא לְעוֹרֵר אוֹתָהּ וּלְהַזְכִּיר לָהּ שֶׁמִּשָּׁהוּ צָרִיךְ תַּקוּן.

הַכְּבִישׁ הַמִּפְחִיד

כְּדֵי שֶׁנִּבְיִן אֶת זֶה יוֹתֵר נִבְאָר:

יֵשׁ לַיָּד הָעִיר טְבָרְיָה כְּבִישׁ שֶׁבְּכָל פְּעַם שֶׁהָאָדָם יוֹרֵד בּוֹ
בְּמִיחָד אִם הוּא בְּאוֹטוֹבוּס, עוֹלִים לוֹ הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, הַכְּבִישׁ
צָר מְאֹד וּמִפְתָּל, מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים אֵין שׁוּם גְּדֵר אוֹ מְעַקָּה, וּבְסוֹף
הַכְּבִישׁ לְמִטָּה לְמִטָּה נִמְצָאת הַכְּנֶרֶת. וְכִשְׁהָאוֹטוֹבוּס יוֹרֵד וְאֵתָהּ
רוֹאֶה אֶת הַכְּבִישׁ הָאָרֶץ הַצָּר וְהַמִּפְתָּל עוֹלִים הַחֲשָׁשׁוֹת, מִסְפִּיק
שֶׁהַנְּהַג יִתְעַטֵּשׁ בְּדִיוֹק בְּסִיבּוּב, וַיְכּוֹלִים לְהַגִּיעַ מֵהַר מְאֹד לַכְּנֶרֶת
לְמִטָּה. וְלָכֵן הַנְּהַגִּים נוֹסְעִים שָׁם לֹאט לֹאט בְּמִשְׁךָ עֶשֶׂר דְּקוֹת
שָׁנָה מִסְפִּיק זְמַן לוֹמַר וְדוּי וּלְהִרְהֵר בְּתְּשׁוּבָה, וְאִזּוּ מְגִיעִים לַכְּנֶרֶת
טְהוּרִים.

נִוְרַת הַבְּלָמִים

בְּכָל נִסְיָעָה, בְּמִיחָד אִם הַנְּסִיעָה אַרְכָּה, חָשׁוּב לְרֹאוֹת שֶׁהֶרְכַּב
מִתְפַּקֵּד כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, בְּמִיחָד אִם הַבְּלָמִים עוֹבְדִים טוֹב וְלֹא
נִשְׁחָקוּ. וְכִשְׁאָדָם מִתְחִיל בְּנִסְיָעָה וְהוּא רוֹאֶה פְּתָאוּם שֶׁנִּוְרַת
הַבְּקָרָה (הָאָדָמָה) הַדּוֹלְקֶת וּמִתְרִיעָה עַל תְּקֵלָה אוֹ שְׁחִיקָה בַּבְּלָמִים
וְחֹסֵר בְּשִׁמְן בְּלָמִים, הוּא מִיָּד עוֹצֵר, בּוֹדֵק וּמְטַפֵּל. אֲבָל יֵשׁ כְּאֵלָה
מִתְעַלְמִים, וְהוּא מְחַלֵּט לְנִסְעַ לְטְבָרְיָה עִם הַנּוֹרָה הַדּוֹלְקֶת וְלֹא

איך להמליט מהיסורים

מתִּיחֵס, וכִּשֶׁהוּא מְגִיעַ לְכַבִּישׁ הַצָּר וְהַמִּפְתָּל, הוּא מְבִין שֶׁהוּא בְּבַעֲיָה קָשָׁה, וְהוּא צָרִיךְ גַּם גְּלוּי לְצֵאת מִשָּׁם בְּחַיִּים.

וְהֵרִי אִם הוּא הָיָה מְטַפֵּל בְּזֶה מִיָּד כְּשֶׁנִּדְלָקָה הַנּוֹרָה, יִתְכַן שְׁעָם קִצָּת 'שָׁמֶן בְּלָמִים' אוֹ טְפוּל נִקְדָּתִי אַחַר הַכֹּל הָיָה בְּסֹדֶר, וְחוֹסֵר תְּשׁוּמַת הַלֵּב לַנּוֹרָה הַקְּטַנָּה הַדְּלוּקָה, יְכוּלָה לְגָרֵם לוֹ צֶעַר וִיסוּרִים גְּדוּלִים יוֹתֵר, וְאַחֲרֵיתוֹ מִי יִשׁוּרְנָה.

”מֵאִיבֵי תַחֲכֻמֵּינִי”

וְהַחֲכָם, גַּם אִם הוּא רָשָׁע, לֹא מְחַכֶּה לְיִסוּרָיו כְּדֵי לְהַתְעוֹרֵר, מְסַפֵּיק לוֹ לְרֵאוֹת אֶת הַרְשָׁעִים הָאַחֲרִים כְּשֶׁהֵם נִעְנָשִׁים כְּדֵי לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה (עֵינֵי בְּמַלְבֵּי”ם בְּאוֹר הַמַּלּוֹת יְחֻזְקָאֵל פֶּרֶק לֵג פְּסוּק יא). ”וּמֵאִיבֵי תַחֲכֻמֵּינִי מְצוּ□ תְּדָ” (תְּהֵלִים קיט, צח), מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עַל אוֹיְבֵי ה' יִסוּרִים יִלְמַד הָאָדָם כְּמָה צָרִיךְ לְהַתְחַכֵּם וּלְהִזָּהֵר בְּמַצּוֹת. וְיִקְיִם בְּעֶצְמוֹ ”וְאַתָּה אֶת נַפְשְׁךָ הַצְּלֵתָ” (יְחֻזְקָאֵל ג, יט).